

Umsagnir vegna matskyldufyrirspurn Rimakotslínu 2 og svör framkvæmdaraðila.

Nr.	Athugasemd	Svar framkvæmdaraðila
1	Hafrannsóknastofnun, 6. janúar 2022	
1.1	<p>„Seiði laxfiska halda sig gjarna á grýttum búsvæðum í ám og lækjum, en þar sem botnefni er fínt (leir, sandur) og þar sem er slétt klöpp eru búsvæði rýrari. Laxfiskar hrygna á marlarbotni þar sem vatnsstreymi er gott. Áhrif þverunar með þeim hætti sem lýst er eru einkum vegna röskunar á botni og gruggunar árvatnsins. Þá geta veitingar vatns úr farvegi á framkvæmdarstað haft tímabundin neikvæði áhrif og ætti að takmarka þær eins og kostur er. Framkvæmdirnar geta valdi röskun á búsvæðum og afföllum seiða og annarra lífvera sem lifa í vatni. Afföll í seiðastofnum geta haft áhrif á fiskgengd, veiðimöguleika og viðgang stofna síðar. Í þeim vatnsföllum sem rannsóknir liggja fyrir og fyrirhugað er að þvera er botnefni aðallega fremur fínn og því ekki kjöraðstæður til uppeldis seiða. Gera má ráð fyrir að finna megi seiði laxfiska og þá einkum urriðaseiði á þverunarstöðum þeirra. Þverunin með lagningu jarðstrengs í árbotninn mun hafa neikvæð áhrif á seiðin og annað lífríki í vatni, einkum á meðan framkvæmdir fara fram. Einnig er viðbúið að við þverun geti orðið truflun á veiðinýtingu, einkum vegna gruggs. Grugg getur einnig haft neikvæð áhrif á gönguseiði á leið til sjávar sem er að öllu jöfnu að vorlagi og fram á sumar (maí til júní). Laxagönguseiði sem sleppt er í ánar geta verið síðar á ferðinni allt fram í ágúst. Hafa ætti samráð við veiðifélög á svæðinu um framkvæmdatíma.“</p>	<p>Til þess að lágmarka áhrif framkvæmdarinnar á búsvæði, afföll seiða og annarra lífvera sem og seiðabúskapi áa mun framkvæmdaraðili hafa samráð við bæði veiðifélög á svæðinu sem og líffræðing um framkvæmdartíma og staðsetningu þveranna. Á þetta sérstaklega við um Gaddastaðasíki, Strandasíki, Þverá og Affall. Að auki mun framkvæmdaraðili gæta sérstaklega að því að vatni verði ekki veitt úr farvegi á framkvæmdastað og að árvatnið verði ekki gruggað að óþörfu.</p>
1.2	<p>„Þar sem fyrirhugað er að leggja strenginn í brúarvæng um rör í Ytri-Rangá, Hróarslæk og EystriRangá verða áhrif þverunar líklegast minniháttar á þessi vatnsföll. Önnur vatnsföll þar sem strengurinn verður grafinn í árbotninn verða fyrir meiri áhrifum. Ekki er þekkt hvernig seiðabúskap aðstæður til seiðauppeldis eða hrygningar (búsvæði) eða annað lífríki þeirra vatnsfalla er háttað á þverunarstað.“</p>	<p>Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.</p>

<p>1.3</p>	<p><i>Við framkvæmdir þarf sérstaklega að hafa eftirtalda þætti í huga til að lágmarka áhrif á lífríki.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Framkvæmdaaðili skal gæta þess að hafa sem minnst áhrif á vatn vatnsfalla og tjarna svo sem að grugga það upp að óþörfu.</i> 2) <i>Hindra að olía eða aðrir skaðleg efni t.d. smit frá vinnuvélum og tækjum í eða við vatn.</i> 3) <i>Reynt skal að takmarka framkvæmdasvæðið og umferð farartækja um vatn og vatnsfarvegi eins og kostur er.</i> 4) <i>Ganga skal frá framkvæmdastað þannig að hætta á að lífríki skaðist sé í lágmarki.</i> 5) <i>Gætt sé sérstaklega að meðferð eldsneytis og annarra efna sem gætu verið skaðleg lífríkinu.</i> 	<p>Framkvæmdaraðili mun gæta sérstaklega að því að vatni verði ekki veitt úr farvegi á framkvæmdastað og að árvatnið verði ekki gruggað að óþörfu. Greint verður frá því í útboðsgögnum til verktaka.</p> <p>Framkvæmdaraðili leggur áherslu á öryggismál í öllum sínum verkefnum og að fyllsta öryggis sé gætt í allri starfsemi fyrirtækisins. Í útboðsgögnum fyrir framkvæmdina verður sérstakur ÖHV (öryggi, heilsa, vinnuumhverfi) kafli þar sem gerðar verða kröfur til þeirra verktaka sem munu framkvæma verkið. Þar verður vitnað til þess að koma skuli í veg fyrir olíuleka á vinnusvæðinu og að gætt verði sérstaklega að meðferð eldsneytis og annarra efna.</p> <p>Við útfærslu strengleiðar hefur framkvæmdaraðili takmarkað áhrifasvæði eins og kostur er, sérstaklega nær vatni og vatnsfarvegum, en strengurinn mun að mestu leyti fylgja vegum og vegslóðum og liggja í rörum sem lögð eru í brúarstæði.</p> <p>Samráð verður haft við veiðifélög á svæðinu sem og líffræðing um framkvæmdatíma og staðsetningu þverana til að lágmarka skaða á lífríki.</p>
<p>1.4</p>	<p><i>„Mikilvægt er að verktakar verði upplýstir um umhverfisáhrif og hvernig best sé að verki staðið. Lífríki og vistkerfi í vatni eru ekki jafn sýnileg og á landi þótt þar gildi flest sömu lögmál varðandi áhrif framkvæmda.“</i></p>	<p>Í útboðsgögnum fyrir verktaka verður gerð ítarleg grein hvernig best sé að verki staðið og þeir upplýstir um möguleg umhverfisáhrif framkvæmdarinnar.</p>
<p>1.5</p>	<p><i>„Vakin er athygli á að í lögum um lax- og silungsveiði nr. 61, 2006 segir: „Sérhver framkvæmd í eða við veiðivatn, allt að 100 metrum frá bakka, sem áhrif getur haft á fiskigengd þess, afkomu fiskstofna, aðstæður til veiði eða lífríki vatnsins að öðru leyti, er háð leyfi Fiskistofu“.“</i></p>	<p>Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.</p>
<p>1.6</p>	<p><i>„Eins og að framan greinir hafa ekki farið fram rannsóknir á seiðabúskap Gaddstaðasíkis, Strandasíkis, Þverár eða Affals og er þörf á því að kanna það betur fyrir framkvæmdir til að meta hvað er þar í húfi. Einnig þarf að gera frekari grein fyrir staðsetningu efnisnáma, en</i></p>	<p>Sú náma sem kemur helst til greina er Dalstorfa, við Markarfljótsaura. Í útboðsgögnum til verktaka verður greint frá því hvernig efnisnámi skuli háttað svo lífríki hljóti sem minnstan skaða. Að öðru leyti er vísað til svars í lið 1.1.</p>

	<i>efnisnám í og við vatnsföll getur haft neikvæð áhrif á lífríki í vatni. Með tilliti til ofangreindra viðbótarþekkingar og upplýsinga telur Hafrannsóknastofnun að nægilega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni og áhrifum hennar á lífríki í vatni og veiðinýtingu og ætti ekki að kalla á umhverfismat.“</i>	
2	Skipulags- og byggingafulltrúi Rangárþings eystra, 6. janúar 2022	
2.1	<p><i>„Rangárþing eystra leggur mikla áherslu á að hugað sé að því að legu strengsins sé þannig háttað að hún hamli ekki hreinsun skurða í Landeyjum. Í núverandi vinnslutillögu að heildarendurskoðun aðalskipulags Rangárþings eystra eru safnskurðir í Landeyjum og Vestur Eyjafjöllum settir undir hverfisvernd, m.a. til að vernda núverandi land til matvælaframleiðslu og til landbúnaðarnota. Óheimilt er að hindra „eðlilegt“ flæði um skurðina eða aðgengi að þeim til hreinsunar. Einnig leggur sveitarfélagið áherslu á að samþykki allra landeigenda, sem hagsmuna eiga að gæta, liggja fyrir áður en framkvæmdir við lagningu strengsins hefjast.</i></p> <p><i>Sveitarfélagið Rangárþing eystra gerir ekki frekari athugasemdir við tilkynningu Landsnets vegna framkvæmdar við Rimakotslínu 2.“</i></p>	Haft var samráð við landeigendur um legu strengsins í landi hvers og eins. Í dýpri skurðum verður strengurinn dreginn í rör á lofti þvert yfir skurðina. Í meðal djúpum skurðum verður ræsi lagt í skurðina og fyllt yfir og strengurinn grafinn í fyllinguna. Að öðru leyti verður strengurinn þræddur í rör sem grafið er þvert undir skurðbotn grynri skurða. Þessar aðferðir tryggja rennsli um skurðina og mun strengurinn því ekki hafa áhrif á eðlilegt flæði um skurðina.
3	Skipulags- og umferðarnefnd Rangárþings ytra	
3.1	<i>„Skipulagsnefnd telur að greinilega sé brugðist við þeim áhrifum sem umrædd framkvæmd kundi að hafa á umhverfi sitt með þeim hætti að ekki verði um veruleg neikvæð áhrif að ræða. Skipulagsnefnd telur að fullnægjandi grein sé gerð fyrir framkvæmdinni í framlagðri greinargerð með tilkynningunni. Umhverfisáhrif hafa verið lágmörkuð með fullnægjandi mótvægisáðgerðum. Skipulagsnefnd telur því að umrædd framkvæmd skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum. Nefndin vill áréttta að framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi skv. 5. gr. reglugerðar um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012.“</i>	Umsögnin krefst ekki svara.
4	Minjastofnun Íslands, 24. janúar 2022	

<p>4.1</p>	<p>„Fjallað er um fornleifar í kafla 4.5 í skýrslu Landsnets og um möguleg áhrif framkvæmdarinnar á fornleifar í kafla 5.1. Einu fornleifar sem fjallað er um eru friðlýstar fornleifar í landi Ægissíðu hjá Hellu. Í landi Ægissíðu eru friðlýstir hellar. Hellarnir eru manngerðir. Tveir hellar, Hlöðuhellir og Fjárhellir, liggja skammt vestan við Þjóðveg 1 sunnan við bílapan sem gert hefur verið við Þjóðveginn. Hellarnir hafa á síðustu árum notið vaxandi vinsælda meðal ferðamanna. Í 22. gr. laga um menningarminjar (nr. 80/2012) segir að friðhelgað svæði umhverfis friðlýstar fornleifar skuli vera 100 metrar út frá ystu sýnilegum mörkum fornleifanna og umhverfis nema kveðið sé á um annað. Í skýrslu Landsnets kemur fram að jarðstrengurinn mun liggja austan við Þjóðveg 1 en hellarnir eru vestan við veginn eins og áður segir. Að mati Minjastofnunar mun hellunum því ekki stafa hættu af lagningu strengsins.“</p>	<p>Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.</p>
<p>4.2</p>	<p>„Fornleifar hafa verið skráðar á mörgum jörðum í Rangárþingi ytra og Rangárþingi eystra en þó ekki á nærri öllum þeim jörðum sem jarðstrengurinn mun liggja um. Fyrirliggjandi skráning er heldur ekki nógu nákvæm til að teljast fullnægjandi í tengslum við lagningu jarðstrengs eins og þess sem hér um ræðir.</p> <p>Í skýrslu Landsnet segir að með því að leggja Rimakotslínu 2 meðfram strengjaleið Hellulínu 2 á 13 km kafla á milli Hellu og Hvolsvallar munu helgunarsvæði strengjanna skarast. Þannig verður hægt að takmarka röskun á nýju landi og nýta svæði sem nú þegar eru röskuð vegna Hellulínu 2.</p> <p>Minjastofnun Íslands telur að ekki liggi fyrir fullnægjandi upplýsingar um fornleifar á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði Rimakotslínu 2. Stofnunin telur að fá þurfi fornleifafræðing til að skrá fornleifar á svæði sem nær a.m.k. 15 metra til hvorrar handar út frá fyrirhugaðri legu strengsins. Einnig þarf að skrá svæði sem nær a.m.k. 15 m úr fyrir fyrirhugaða tengistaði á strengjaleiðinni. Stofnunin telur að ekki þurfi</p>	<p>Landsnet hefur gert samning við fornleifafræðing sem mun skrá fornleifar á strengleiðinni frá Hvolsvelli að Rimakoti. Fornleifafræðingurinn mun skrá fornleifar á svæði sem nær a.m.k. 15 metra til hvorrar handar út frá fyrirhugaðri legu strengsins og á svæði sem nær a.m.k. 15 metra út fyrir fyrirhugaða tengistaði. Fornleifafræðingurinn mun svo meta áhættuna sem gæti stafað af framkvæmdinni á þær fornleifar sem finna má á leiðinni.</p> <p>Ef að áður ókunnar fornminjar á strengleið munu koma í ljós með nýrri fornleifaskráningu mun lega strengsins vera aðlöguð svo hún skarist ekki á við friðhelgað svæði fornleifa og verður það gert í samráði við fornleifafræðing.</p> <p>Niðurstaða úr fornleifaskráningu verður borin undir Minjastofnun áður en sótt verður um framkvæmdaleyfi.</p>

	<p><i>að skoða svæðið milli Hellu og Hvolsvallar þar sem strengurinn mun liggja í vegöxl og á svæði sem að mestu er þegar raskað.</i></p> <p><i>Minjastofnun Íslands telur að ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum. Þegar fornleifar á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði hafa verið skráðar þarf að sýna útlínur þeirra og staðsetningu á loftmynd/korti ásamt fyrirhugaðri lagnaleið strengsins. Fjalla þarf um fornleifar innan leiðarinnar og áhrif framkvæmdarinnar á fornleifar. Loks þarf að gera grein fyrir mótvægisáðgerðum sem framkvæmdaaðili hyggst grípa til vegna fornleifa.“</i></p>	
	<p><i>„Bent skal á að í 21. gr. laga um menningarminjar (Nr. 80/2012) stendur m.a.: Fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Og á 2. mgr. 24. gr. sömu laga sem hljóðar svo: Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.“</i></p>	<p>Ef að áður ókunnar fornminjar finnast á strengleiðinni á meðan framkvæmdum stendur yfir mun framkvæmdaraðili stöðva framkvæmdir uns ákvörðun Minjastofnunar Íslands liggur fyrir um hvort verki megi halda áfram og með hvaða skilmálum.</p>
5	Náttúrufræðistofnun Íslands, 25. janúar 2022	
5.1	<p><i>„Þar sem frágangur gerir ráð fyrir að gróðurhula muni endurheimtast eru áhrifin að mestu talin tímabundin. Sama á við um rask í árbotnum. Ásýndaráhrif verða því sömuleiðis frekar lítil. Framkvæmdin mun ekki liggja um friðlýst svæði eða svæði á náttúruminjasrá en mun liggja um tvö hverfisverndarsvæði við Eystri-Rangá og við Affallið sem bæði eru mikilvæg búsvæði fugla. Þá hefur allt Suðurlandsundirlendið verið skilgreint sem mikilvægt fuglasvæði.“</i></p>	<p>Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.</p>

5.2	<p>„Náttúrufræðistofnun telur að framkvæmdin sé ekki þess eðlis að þörf sé á fullu mati á umhverfisáhrifum. Áhrifin eru að stærstum hluta tímabundin og afturkræf og ef frágangur og tímasetning framkvæmdaliða er gerð með hagsmuni lífríkis að sjónarmiði ættu umhverfisáhrifin einungis að vera óveruleg. Þá ættu sérstaklega viðkvæm náttúrusvæði ekki að verða fyrir miklum áhrifum. Þar sem vistgerðir með hátt verndargildi (t.d. língresis- og vingulsvist) verða fyrir töluverðu raski þó það sé í nálægð núverandi vega, þarf að huga að því að endurheimta sambærilega gróðurhulu t.d. með því að nýta staðargróður eða sá ríkjandi tegundum. Forðast skal að nota framandi ágengar tegundir við endurheimt gróðurs.“</p>	<p>Framkvæmdaraðili mun gæta þess að frágangur og tímasetning verði gerð með hagsmuni lífríkis að sjónarmiði og verður það gert í samráði við líffræðing.</p> <p>Framkvæmdaraðili mun gæta þess að vistgerðir sem búa yfir háu verndargildi verði fyrir sem minnstu raski. Ef að viðkvæmur gróður verður fyrir raski á meðan framkvæmdum stendur yfir mun framkvæmdaraðili sjá til þess að sárum gróðurhulunnar verði lokað með því að sá staðargróðri eða ríkjandi tegundum.</p>
5.3	<p>„Náttúrufræðistofnun vill þó benda á að þar sem framkvæmdasvæðið liggur fjær núverandi vegum og yfir gróið land t.d. í landi Miðeyjar, er mjög mikilvægt að forðast óþarfa rask og hugað að frágangi. Þá ætti að forðast framkvæmdir á varptíma. Svæðið við Miðey er nokkuð votlent, líklega meira en kemur fram á vistgerðakorti Náttúrufræðistofnunar og þá má búast við að þar sé þétt varp mófugla. Mikilvægt er að frágangur nái einnig yfir gerð vinnuslóða á Miðeyjarlandi en ekki kemur skýrt fram hvort gert sé ráð fyrir að sá slóði verði varanlegur eða tímabundinn. Þá ber að varast að raska nágrenni Miðeyjarvatns.</p> <p>Hinn staðurinn þar sem vikið er frá nálægð við veg er við sanda Affals þar sem strengurinn verður lagður yfir sandauðnir, þverar Affallið og yfir túnspildur norður af Voðmúlastaðahverfi. Þar ríkir hverfisvernd og má m.a. gera ráð fyrir töluverðu spóa- og kjóavarpi á svæðinu og þar ætti því einnig að forðast framkvæmdir á varptíma og gæta mjög vel að frágangi.“</p>	<p>Framkvæmdaraðili mun forðast framkvæmdir á varptíma.</p> <p>Framkvæmdaraðili mun gæta að frágangi framkvæmdar, sérstaklega við gróið land í landi Miðeyjar, við nágrenni Miðeyjarvatns og við sanda Affals þar sem hverfisvernd ríkir. Auk þess verður gætt að frágangi við vegslóða á Miðeyjarlandi en gert er ráð fyrir að slóðinn verði varanlegur og verði nýttur sem nýr aðkomuvegur að bæjarhúsum Miðeyjar.</p> <p>Framkvæmdaraðili mun haga frágangi og tímasetningu framkvæmdar í samráði við líffræðing til þess að áhrif framkvæmdarinnar á þessi svæði verði sem minnst.</p>
6	<p>Heilbrigðiseftirlit Suðurlands, 25. janúar 2022</p>	
6.1	<p>„Heilbrigðiseftirlit Suðurlands hefur farið yfir ofangreinda tilkynningu fyrir téða framkvæmd og gerir engar athugasemdir. Embættið telur að tilkynningin geri nægjanlega grein fyrir eðli, umfangi og umhverfi</p>	<p>Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.</p>

	<i>framkvæmdarinnar, sem og fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum. Embættið telur að varanleg umhverfisáhrif framkvæmdarinnar séu hverfandi/óveruleg og mögulegt að milda þau með góðri umgengni á framkvæmdatíma og vönduðum frágangi umhverfis og mannvirkja að framkvæmdum loknum. Embættið metur málið því sem svo að framkvæmdin skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum.“</i>	
6.2	<i>Heilbrigðiseftirlit Suðurlands veitir starfsleyfi vegna ýmissa verkþátta á meðan framkvæmdum stendur, s.s. efnisnámi, landmótun og verktakaástöðu skv. skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit auk starfsmannabúða skv. reglugerð nr. 941/12002 um hollustuhætti.“</i>	Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.
7	Fiskistofa, 8. febrúar 2022	
7.1	<i>„Rask getur orðið þegar jarðstrengur er grafinn undir botn fallvatna. Slíkt rask er þó tímabundið og staðbundið. Fram kemur að haft verði samráð við viðkomandi veiðifélög vegna þverunar, til þess að forða því að framkvæmdir hafi neikvæð áhrif á veiði.“</i>	Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.
7.2	<i>„Miðað við forsendur í fyrirbyggjandi gögnum telur Fiskistofa ekki nauðsynlegt að framkvæmdin þurfi að undirgangast mat á umhverfisáhrifum, með tilliti til hugsanlegra áhrifa framkvæma á lífríki í vatni eða veiðihagsmuni.“</i>	Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.
7.3	<i>„Fiskistofa bendir á að sérhver framkvæmd í eða við veiðivatn, allt að 100 metrum frá bakka, sem áhrif getur haft á lífríki vatnsins eða aðstæður til veiði eða er háð leyfi Fiskistofu, sbr. 33. Gr. laga nr. 61/2006 um lax- og silungsveiði.“</i>	Þessi hluti umsagnarinnar krefst ekki svara.
8	Vegagerðin, 19. janúar 2022	
8.1	<i>„Vegagerðin bendir á að fyrirhugað er að fara í breytingar á þessu svæði Hringvegarins og er ný veglína fyrirhuguð í tengslum við 2+1 veg. Endanleg lega nýs vegar liggur ekki fyrir.“</i>	Framkvæmdaraðili þakkar ábendinguna um veghönnunarreglur. Samráð hefur verið haft við Vegagerðina um legu strengsins. Við staðsetningu strenglegunnar var tekið mið af óskum Vegagerðarinnar varðandi fjarlægð frá núverandi vegi þar sem m.a. er tekið tillit til

<p><i>Tryggja skal góða fjarlægð frá fyrirhuguðu vegstæði, reikna má með gerð nýrra hliðarvega í tengslum við framkvæmd í 2+1 veg og gera þarf ráð fyrir lagna þverunum þeim tengdum. Hafa samráð þar sem lagnir eru hengdar í brýr.</i></p> <p><i>Vegagerðin minnir á að í samræmi við veghönnunarreglur Vegagerðarinnar skal öryggissvæði vera meðfram vegum. Innan öryggissvæðis skulu ekki vera hættur, s.s. hættulegar hindranir, brattir fláar eða mikill halli (Vegagerðin, 2009a). Framkvæmdir innan veghelgunarsvæða eru háðar leyfi frá Vegagerðinni.“</i></p>	<p>hugsanlegrar breikkunar vegar og stígagerð meðfram vegi utan öryggissvæðis. Nákvæm staðsetning hliðarvega og þvervega lágu ekki fyrir í verkhönnun og því erfitt að tilgreina sérstakar aðgerðir vegna þeirra, en aðlögun strenglegu og vega færi fram á síðari stigum í samráði við Vegagerðina.</p>
--	--